

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ
У ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

ШКОЛА ПРОФОРІЄНТАТОРА

Заняття №3

(збірка матеріалів)

Укладач: Головченко С.В.,
методист навчально-методичного
центру професійно-технічної освіти у
Дніпропетровській області

2014
м. Дніпропетровськ

Зміст

1. Методично-організаційне забезпечення проведення профорієнтаційних заходів *Головченко Світлана Василівна*, методист навально-методичного центру профтехосвіти у Дніпропетровській області 3
2. Участь профтехосвіти у реалізації Програми розвитку промислового туризму в місті Кривому Розі. *Бабіч Тереса Станіславівна*, методист Криворізького міського методичного центру 12
3. Система профорієнтаційної роботи з батьками школярів в сільському регіоні *Мартиненко Альона Василівна*, заступник директора з навчально-виховної роботи Апостолівського центру підготовки і перепідготовки робітничих кадрів 14
4. Створення сприятливих умов вибору професії з урахуванням стану фізичної підготовки підлітка *Мараховський Юрій Петрович*, керівник фізкультури Криворізького професійного гірничо-металургійного ліцею 16
5. Віртуальний профорієнтаційний гід *Скрипник Каріна Леонідівна*, майстер виробничого навчання Томаківського професійного аграрного ліцею 17
6. Інноваційні підходи до профорієнтаційної роботи бібліотекаря *Шрамко Людмила Миколаївна*, бібліотекар Інгулецького професійного ліцею 19
7. Проведення мостів співдружності між учнівською молоддю загальноосвітніх, професійно-технічних, вищих навчальних закладів та молодими робітниками *Кузь Тамара Григорівна*, заступник директора з навчально-виховної роботи Дніпропетровського центру профтехосвіти туристичного сервісу 23

*Професія – це долі рівний шлях.
Це є життя, це є твоє майбутнє.
Немає й крихти хліба на губах,
Коли в житті професія відсутня.*

I. Методично-організаційне забезпечення проведення профорієнтаційних заходів

Одним із стратегічних завдань освіти, згідно з Державною цільовою програмою розвитку професійно-технічної освіти на 2011-2015 роки Національною стратегією розвитку освіти на 2012-2021 роки, Указом Президента України про Стратегію державної кадрової політики на 2012-2020 роки, є досягнення якісно нового рівня мобільності та професійно-практичної підготовки фахівців. Мобільності робочої сили можливо досягти тільки шляхом запровадження новітніх технологій, удосконалення системи підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації фахівців. Це повинні бути висококваліфіковані, конкурентоспроможні робітники нового типу, з високим рівнем професійної компетенції, мобільності, здатності до швидкої адаптації в умовах виробництва.

Ці обставини зумовлюють постановку питання щодо впровадження у процес навчання інноваційних форм профорієнтаційної роботи.

Підвищення якості профорієнтаційної роботи є сьогодні актуальним завданням для всієї системи ПТО, яка в період відчутної демографічної кризи зіткнулася з необхідністю цілеспрямованої роботи з формування професійної спрямованості в учнів ЗНЗ. До моменту завершення базової середньої загальної освіти молоді люди повинні підійти психологічно готовими до вступу в доросле життя, що припускає наявності здібностей і потреб, які дозволять найбільше повно реалізувати себе у громадянській позиції, у праці, у майбутньому сімейному житті. Ці всі якості, які були вже сформовані, утворюють психологічну базу для особистісного й професійного самовизначення.

Професійне самовизначення являє собою процес пошуку змісту, цінностей самостійно обраної професії.

Проблема професійного самовизначення настільки складна, що задовільне її вирішення у край скрутне для переважної більшості людей. У зв'язку із цим процес професійного самовизначення вимагає різноманітного інформаційного й організаційного забезпечення.

Сформованість професійного самовизначення є основним критерієм ефективності роботи із профорієнтації, яка реалізується за допомогою різних заходів відповідної спрямованості. І якщо форми цих заходів давно відомі й можуть використовуватися в «готовому» вигляді, то наповнення їх конкретним матеріалом, розробка їх змістовної частини в більшості випадків – творча праця самих педагогів, профорієнтаторів або психологів.

Нажаль, суттєвих змін з покращання профорієнтаційної роботи поки що не відбулося. Із усієї сукупності причин, що стримують розвиток професійної орієнтації виділені такі:

- відсутність організаційних структур управління і координування цієї роботи;
- відсутність профорієнтаційної роботи як системи на всіх рівнях;

- розрив між соціальним замовленням на професійну орієнтацію та рівнем її організації;
- невизначеність функцій різних державних структур в питаннях професійної орієнтації;
- недостатня кількість, слабка підготовленість (особливо в сільській місцевості) і часто нераціональне використання спеціалістів з професійної орієнтації;
- роз'єднання зусиль, дублювання робіт;
- відсутність служб професійної орієнтації та кабінетів професійної орієнтації в школах, ПТНЗ, вищих навчальних закладах.

Як бачимо, ці причини є наявними і сьогодні. Справа тут не тільки в недостатньому розумінні значимості професійної орієнтації для особистості, але й у край слабкій розробленості даної проблеми у всіх її аспектах – теоретичних, методичних, організаційних.

Науково-методичне забезпечення професійної орієнтації потребує постійного поновлення та доповнення з урахуванням змін, що відбуваються на ринку праці та ринку професій, наприклад: розробка технології проведення профконсультації з урахуванням специфіки особистості молодшої людини та його життєвих обставин; оновлення діагностичного інструментарію тощо.

Методично-організаційне забезпечення профорієнтаційної роботи із старшокласниками передбачає вже не тільки проведення заходів щодо розширення їхніх знань про світ праці і розвитку пізнавальних інтересів, але і таких форм роботи, що спрямовані на формування, поглиблення, закріплення існуючих інтересів до окремих сфер праці, професій. У плануванні профорієнтаційної роботи на цьому етапі провідне місце повинне бути відведене вивченню і фіксації професійних та індивідуальних особливостей учнів, з огляду на які можна дати пораду школяреві про вибір напрямку його майбутньої діяльності. Велика увага в плануванні на цьому етапі повинне бути відведено роботі з батьками учнів, медичним працівником, бібліотекарем і іншими учасниками цього великого комплексу, включеного в підготовку молоді до професійного самовизначення.

Так на сайті навчально-методичного центру профтехосвіти у Дніпропетровській області функціонує розділ «Профорієнтаційний термінал» з метою надання достовірної інформації про перелік професій та професійно-технічних навчальних закладів для користування учнями та випускниками шкіл, їх батьків, роботодавців та інших соціальних партнерів:

1. Перелік робітничих професій металургійної галузі, гірничодобувної промисловості.
2. Перелік робітничих професій машинобудівної і будівельної галузей.
3. Перелік робітничих професій сільськогосподарської, автотранспортної галузей.
4. Перелік робітничих професій галузей легкої промисловості, побуту, харчування, торгівлі, поліграфії.
5. Адреси та перелік масових робітничих професій, за якими здійснюється підготовка в державних ПТНЗ Дніпропетровської області.
6. Енциклопедія робітничих професій для учнів старших класів А-Е.
7. Енциклопедія робітничих професій для учнів старших класів Є-М.
8. Енциклопедія робітничих професій для учнів старших класів Р-Ю.

В розділі «Електронна бібліотека», підрозділі «Навчально-виховна робота», на сторінці «Профорієнтація» розміщено матеріали, які надають можливість для новаторства й творчого пошуку педпрацівників:

1. Збірка досвіду Черкаської обл.
2. Методичний посібник «Маркетингова служба».
3. Перелік нормативно-правових документів з профорієнтації.
4. Рекомендації з організації роботи приймальної комісії.
6. Збірник законодавчо-нормативних документів з професійної орієнтації в Україні.
7. Лекція «Професійне самовизначення школярів як психолого-педагогічна проблема».
8. Методичний посібник «Професія. Кар'єра. Успіх».
10. Інформаційні матеріали з проведення декади кухарів.
11. Сценарій свята з професії "Кухар".
12. Альманах декади професій «Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування» «Електрогазозварник».
13. Методично-організаційний супровід декади робітничих професій «Кухар, «Кравець», «Перукар» (з досвіду МЦППВ).
14. Альманах проведення декади робітничої професії «Кухар» (з досвіду ПТУ-88).
15. Лекційний курс «Професійна орієнтація учнівської молоді. Опорний конспект».
17. Методичний посібник "Організація та проведення масових профорієнтаційних заходів".
18. Школа профорієнтатора, заняття №1 (збірка матеріалів).
19. Школа профорієнтатора, заняття №2 (збірка матеріалів).
20. Школа профорієнтатора, заняття №3 (збірка матеріалів) .
21. Методично-організаційне забезпечення системи профорієнтаційної роботи Синельниківського професійного ліцею.

В розділі «Електронна бібліотека», підрозділі «Бібліотечна робота»:

1. «Методичні поради на допомогу бібліотечним працівникам по профорієнтації», Центральна міська публічна бібліотека ім. М.Горького, м.Краматорськ
2. «Методичні поради роботи бібліотеки з професійної орієнтації юнацтва», КЗ Запорізька обласна бібліотека для юнацтва

Має свій результат і проведення декад робітничих професій за галузями. В цьому році проведено декади робітничих професій автотранспортної галузі та залізничного профілю, галузей торгівлі, легкої промисловості, побуту та поліграфії; металургійної і гірничодобувної промисловості; будівельної і деревообробної промисловості, сільськогосподарства, машинобудування. Понад 6 тисяч учнів шкіл відвідало ці заходи.

В цьому році пропонується звернути увагу на такі напрямки профорієнтації:

1. Запровадження відео мостів (спілкування) з питань профорієнтації між учнівською молоддю ЗОШ, ПТНЗ, ВНЗ.
2. Надання інформації провідним підприємствам Федерації об'єднань роботодавців Дніпропетровщини про педагогічні послуги, які надають ПТНЗ області.
3. Залучення структур федерації роботодавців Дніпропетровщини до проведення заходів з пропаганди масових робітничих професій.
4. Проведення відео-консультацій для випускників шкіл та їх батьків з питань перспективи навчання в ПТНЗ.

Проблема професійного самовизначення настільки складна, що задовільне її вирішення у край скрутний для переважної більшості людей. У зв'язку із цим процес професійного самовизначення вимагає різноманітного інформаційного й організаційного забезпечення.

Сформованість професійного самовизначення є основним критерієм ефективності роботи із профорієнтації, яка реалізується за допомогою різних заходів відповідної спрямованості. І якщо форми цих заходів давно відомі й можуть використовуватися в «готовому» вигляді, то наповнення їх конкретним матеріалом, розробка їх змістовної частини в більшості випадків – творча праця самих педпрацівників, профорієнтаторів або психологів.

1.1. Особливості складання короткого плану профорієнтаційного заходу

При підготовці заходу необхідно заздалегідь спланувати діяльність його учасників. Складання короткого плану дозволить раціонально розподілити цю діяльність, вибудувати всі елементи заходу відповідно до внутрішньої логіки, зорієнтуватися за часом, оцінити ресурси й можливі ризики.

У плані заходу доцільно відобразити наступні елементи:

- тема;
- коротка характеристика учнів (кількість, вік);
- мета і завдання;
- структура із вказівкою послідовності етапів і приблизного розподілу часу по цих етапах;
- зміст матеріалу;
- форми, методи й прийоми роботи;
- роздатковий, дидактичний матеріал і устаткування;
- вид рефлексії (оцінка заходу).

Єдиної для всіх профорієнтаційних заходів теми можна надати яскравості, відповідно назвавши її. Назва теми заходу сприяє більш емоційному сприйняттю змісту, і його більшої запам'ятованості.

У короткому плані повинні бути відображені усі організаційні моменти, і всі види діяльності учасників. Це робиться для того, щоб сценарій був «відтвореним», адже він може знадобитися й через деякий час, для наступного потоку учнів. У такому випадку необхідно буде тільки внести в нього деякі коректування, а не згадувати, про що цей був захід.

Короткий план заняття є основою для опису ходу заходу. На цьому етапі найдокладнішим образом описується, хто що буде робити й говорити, щоб протягом заходу не витратити час на формулювання своїх думок і добір логічних переходів між тематичними блоками.

1.2. Основні принципи визначення мети і завдань заходу

Мета і завдання профорієнтаційного заходу визначаються як за віковими особливостями учнів, так і за метою й завданнями роботи із професійної орієнтації.

Умовно можна виділити дві стратегії визначення мети:

- скорочена – для всього заходу ставиться одна загальна мета й декілька завдань;

- повна - для всього заходу ставиться три мети (одна навчальна, одна розвиваюча й одна виховна) і декілька завдань на кожну мету.

В будь-якому випадку мета повинна бути сформульована відповідно до основних правил постановки мети:

1. Позитивність - повинні використовуватися тільки позитивні формулювання.
2. Конкретність – чим докладніше сформульована мета, тим імовірніше, що буде досягнута саме та мета, яка була поставлена спочатку.
3. Вимірність - мета повинна мати на увазі або обмовляти можливість виміру/перевірки результату. Вимірність мети припускає наявність критеріїв (балів), які дозволили б визначити, чи досягнута поставлена мета й у якому ступені.
4. Досяжність - мета повинна бути здійсненою для конкретного виконавця. Необхідно враховувати свої професійні можливості й особистісні якості.
5. Забезпеченість необхідними ресурсами - наявність чіткого уявлення про необхідні ресурси (час, устаткування, люди, знання, навички...).

При застосуванні повної стратегії цілепокладання для постановки навчальної мети можна використовувати таксономію Б. Блума й конкретизувати мету по категоріях (знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінка).

Наприклад:

- навчити правильно перераховувати основні джерела пошуку вакансій;
- навчити правильно інтерпретувати результати діагностики по відомих методиках;
- навчити проводити Swot-Аналіз власних професійних і особистісних ресурсів.

Розвиваючу мету можна визначити виходячи з вікової психологічної характеристики учня. *Наприклад:*

- розвиток індивідуальних і творчих здібностей дитини;
- розвиток мотивації досягнення успіху;
- створення умов для самопізнання;
- розвиток соціальної компетентності й ін.

У формулюваннях виховних цілей звичайно використовуються терміни, що визначають цінності й норми поведінки.

Наприклад:

- формування моральних якостей особистості, необхідних для успішного виконання професійної діяльності, таких як відповідальність, самостійність, тощо;
- формування навички самоорганізації;
- формування навички роботи в групі й т.п.

Завдання являють собою проміжні кроки з досягнення мети. Мета – більш об'ємне поняття. Тому формулювання мети повинна бути ширше, чим формулювання завдання.

Завдання, представлене в лівому стовпчику, за обсягом перебиває мета, та некоректно сформульовано.

Завдання заходу повинні бути порівняні з його метою та сформульовані зрозуміло й конкретно.

Об'єктивним критерієм досягнення мети є повний збіг отриманого результату з очікуваним. Для встановлення цього збігу необхідно заздалегідь прописати очікувані результати, бажане відповідно до принципів технології модульного навчання. Досягнення результату повинне об'єктивно спостерігатися в учнів по продуктах їх діяльності, по їхній поведінці й т.п.

Досягнення мети профорієнтації слід зв'язувати не тільки з одним заходом, а з продуманою системою, де кожній класній годині, позакласному заходу, батьківським зборам приділяються певне місце і роль.

1.3. Вибір адекватних форм і методів проведення заходу

При виборі форм і методів проведення профорієнтаційного заходу важливо не відхилятися від загальної мети профорієнтаційної роботи - підвести учня до зваженого, самостійного вибору професійної діяльності. У цьому випадку найбільш важливим компонентом системи професійної орієнтації учнів буде професійна освіта – повідомлення учню відомостей про змістовну сторону різних професій, способах і шляхах їх одержання, про їхнє значення в економіці регіону й країни; про особливості регіонального ринку праці, потребах у кадрах; про вимоги професії до психофізіологічних якостей особистості, про рівень оплати праці й т.п.

Тому обрані форми й методи повинні сприяти дохідливому, достовірному й наочному інформуванню учнів про світ професій і спеціальностей, забезпечувати тим самим інформаційну підтримку процесу самовизначення.

У профорієнтаційній дидактиці є широкий діапазон форм і методів роботи. Приводимо перелік заходів профорієнтаційного характеру в єдності (поєднанні) форм і методів.

Заходи профорієнтаційної роботи:

- дні відкритих дверей;
 - ярмарку професій;
 - профорієнтаційні екскурсії (на підприємства, фірми, організації, в установи довузівської професійної освіти, в установи вищої професійної освіти);
 - тематичні класні години;
 - тематичні батьківські збори;
 - зустрічі з фахівцями різних професій і роботодавцями;
 - уроки профорієнтації;
 - профорієнтаційні тренінги;
 - предметні тижні;
 - тижні прикладної творчості;
 - ярмарки - виставки творчих робіт, виступи художньої самодіяльності;
 - ділові ігри, конкурси, вікторини, спортивні заходи;
 - конкурси малюнків, творів;
 - бесіди (довідково-інформаційні, профорієнтаційно–профілактичні, профдіагностичні);
 - професійні проби;
 - працевлаштування учнів у канікулярний час;
 - суботники, генеральні прибирання, трудові десанти;
 - літній табір праці й відпочинку;
- а також такі напрямки роботи, як:
- професійна діагностика;
 - індивідуальні й групові консультації профорієнтаційного характеру;
 - робота шкільних і позашкільних гуртків за професійними інтересами, факультативів і предметних гуртків;
 - робота профорієнтаційного клубу;

- науково-дослідницька робота учнів;
- робота сайтів установ професійної освіти;
- створення/застосування мультимедійних презентацій, відеороликів, навчальних фільмів, комп'ютерних інформаційно-довідкових систем;
- публікація рекламних оголошень, імідж-статей про навчальні заклади в газетах і довідниках;
- видання інформаційних матеріалів (буклети, проспекти, інформаційні листки й т.п.);
- оформлення куточків профорієнтації.

1.4. Особливості використання роздаткового та дидактичного матеріалу і устаткування на профорієнтаційному заході

Успішність профорієнтаційного заходу багато в чому залежить від того, які роздаткові матеріали і устаткування будуть використані.

Інформація, представлена в наочній формі, має приблизно в 4 рази могутніший навчальний ефект. Тому грамотне застосування засобів візуальної підтримки сприяє збільшенню ступеня збереження отриманої інформації учнями аж до 95%.

Використання візуальних засобів підкріплення буде однозначно виграшним у наступних ситуаціях:

1. Предмет викладу дуже складний або стосується абстрактних питань.
2. Існує необхідність порівнянь або показу системи взаємозв'язків.
3. Тема містить статистичні дані.
4. Необхідно забезпечити підкріплення слів для запам'ятовування.
5. Необхідно підтримати або підсилити зацікавленість групи.

Для ефективного використання засобів візуальної підтримки необхідно пам'ятати, що вони є тільки *доповненням до слів* виступаючого, але ніяк не їхнім заміном. Устаткування – усього лише засіб для посилення або підтвердження інформації, що викладається. При доборі роздаткового матеріалу, особливо такого, як вірші, афоризми, загадки, необхідно бути дуже уважними й критичними до їхнього змісту, враховувати загальні принципи їх використання.

Прислів'я й приказки, цитати й афоризми, вірші й загадки про працю, професію, життя можна знайти, зокрема, у мережі Інтернет, наприклад, на сайтах:

1. «Українські традиції» <http://www.tradition.org.ua>;
2. «Інформаційно-розважальний портал» <http://www.bashtanka.info>;
3. «Шкільна бібліотека» <http://www.tvori.com.ua>;
4. «Вікіцитати» <http://www.wikiquote.org>.
5. <http://www.prozagadki.ru/555-zagadki-obmanki-o-professijakh.html>);

http://adalin.mospsy.ru/1_01_00/1_0101c2.shtml; <http://www.aforizm.info/theme/rabota-trud/>.

Метою/завданням профорієнтаційного заходу може бути діагностика професійних інтересів, здібностей, схильностей учнів, їхніх особистісних якостей. Деякі види діагностики не вимагають спеціальної підготовки для проведення й інтерпретації результатів (мається на увазі психологічна освіта) і досить прості в обробці, тому педагог може провести їх і дати інтерпретацію результатів самостійно. Методики, що відбираються педагогом для самостійного проведення, повинні бути досить компактними (20-40 питань/тверджень), прості в обробці, доступні в інтерпретації результатів. І важливо пам'ятати, що психологічні діагностичні методики дозволять учням одержати чимало корисних відомостей про себе, але їх результати не слід

розцінювати як «остаточний вирок». Для серйозної оцінки особистості учня необхідно звернутися до спеціаліста-профконсультанта.

1.5. Технологія написання сценарію профорієнтаційного або виховного заходу

Процес підготовки до проведення заходу при вмілій організації стає виховним моментом, тому одне з найважливіших місць в підготовці профорієнтаційного заходу потрібно приділяти написанню сценарію.

Сценарій заходу в будь – якому різновиді має два аспекти – художній та психолого–педагогічний, які програмують не лише побудову матеріалу, але й вплив на учасників, їх реакцію та поведінку. Адже саме психолого – педагогічний вплив сценарію ігнорують або не враховують організатори заходу, забезпечуючи себе тим самим на невдачу.

Сценарій – це підібрана літературно–режисерська розробка змісту театралізованого святкового дійства. Робота над сценарієм розпочинається з чіткого визначення теми та ідеї майбутнього сценарію, які тісно взаємопов'язані, але різняться одна від одної.

Тема – це коло життєвих явищ, відібраних і висвітлених автором сценарію, або це те, про автор хоче розповісти учасникам справи.

Ідея – це основна думка, оцінка подій, про які йдеться в сценарії, те, заради чого автор хоче розповісти учасникам про щось. Зазвичай, помилка тих хто працює над сценарієм полягає в тому, що вони нерідко намагаються подати ідею в готовому вигляді з початку дійства.

Творча задача автора сценарію полягає в тому, щоб розбудити активне сприйняття дії, заставити кожного підключитися в дію та самому осмислити ідею, знайти лінію *сюжету* - основного розвитку подій або послідовності подій.

Розвиток сюжету в сценарії неможливий без визначення і розробки *конфлікту*, тобто основного для розвитку подій зіткнення інтересів, поглядів, прагнень. Не потрібно конфлікт розуміти однозначно та прямолінійно.

Наступний крок – продумування композиції, тобто реалізація сюжету та конфлікту у сценічній дії, яка розвивається. *Композиція* є організацією дії, а значить вимагає відповідного логічного розміщення матеріалу в ході сценарію. Композиція сценарію включає в себе: експозицію, зав'язку, розвиток дії, кульмінацію і розв'язку.

Експозиція – це коротка розповідь про події, які передували виникненню конфлікту, що його викликали. Зазвичай, експозиція переростає у *зав'язку*. Експозиція і зав'язка мають бути чіткими, лаконічними. Вони несуть велике психологічне навантаження, готують до сприйняття дії.

Під час виконання мініатюри, для підсилення емоційного сприйняття, можливе залучення різноманітних технічних засобів: музичного супроводу, відповідного освітлення, незначного реквізиту але які б відповідали основному задуму заходу.

Задана експозицією – зав'язкою дія розвивається із наростаючою силою до *кульмінації*, а потім йде до *розв'язки*. *Фінал* заключає в собі особливе навантаження, бо є найбільш зручним моментом для максимального вияву активності учасників масового заходу.

Для того, щоб зацікавити учнівську молодь заходом, який має профорієнтаційну функцію, потрібно розробити ряд концертних номерів або невелику концертну програму яка буде відповідати тематиці заходу.

Важливим кроком під час роботи над сценарієм може бути залучення до роботи учнів, для того, щоб вони відчули свою значимість у суспільному житті закладу,

проявляли та розвивали свої творчі здібності. Ідеї подані учнями не потрібно піддавати відразу критиці, а відшукати спільну думку, заохотити учнів для подальшої роботи, адже це є один із етапів виховної роботи. В учнів, які приймають активну участь в такій роботі, будуть розвиватися здібності аналізувати різноманітні заходи не лише за зовнішньою оболонкою, але й вдумуватися в суть заходу. Вдало розроблений сценарій – це зацікавленість в роботі як учасників, так і глядачів, враховуючи вікові особливості учнів професійно – технічних навчальних закладів, їх інтереси.

Вірно продуманий та написаний сценарій слугує основним завдатком вдалого проведення заходу, тому з технологією написання сценарію потрібно ретельно ознайомитися організатору для вдалого втілення заходу.

7. Аналіз результативності проведення масового заходу

Важливою умовою відточування професійної майстерності є аналіз (або самоаналіз), який бажано проводити після кожного проведеного заходу. Його мета - сприяння підвищенню ефективності виховного заходу й виховного процесу в цілому, усунення зауважень та недоліків, впровадження інноваційних форм і методів проведення заходів, розширення вікового цензу як глядачів так і для учасників. Проведений профорієнтаційний захід необхідно проаналізувати на предмет його ефективності, тобто потрібно зрозуміти, чи досягнуті поставлені мети й очікувані результати, і визначити практичну цінність заходу – придбання знань і навичок, що сприяють усвідомленому вибору професії й ефективній поведінці на ринку праці.

Аналіз заходу (з докладними поясненнями) ми пропонуємо проводити за наступною схемою:

1. Тема, назва заходу.
2. Мети (*освітня, виховна, розвивальна*).
3. Системність. Місце даного заходу в системі занять виховного характеру: *одноразове системне; стихійне, планове; вставне узагальнююче, підсумкове*.
4. Місце проведення (*кабінет, актові зала, загальноосвітня середня школа, будинок культури, приміщення рай-обладміністрації, майданчик, парк культури тощо*).
5. Учасники (*кількість, склад – учні ПТНЗ, школярі (їх вік), учителі, батьки, соціальні партнери тощо*).
6. Хто проводить (*бібліотекар, педагог, інший фахівець*).
7. Форма (*вікторина, виступ агітбригади, конкурс, гра, бесіда, майстер-клас і т.д.*).
8. Тип (*одержання нової інформації, узагальнення й систематизація, перевірка знань, творче застосування знань, комбінований, тощо*).
9. Методи (*способи досягнення мети: наочний, репродуктивний, пояснювально-ілюстративний, діалогічний, монологічний, словесний, показовий, частково-дослідницький, евристичний, тощо*).
10. Якість підготовки й проведення:
 - ✓ Наявність плану, тез, сценарію, епіграфа, гасла.
 - ✓ Використання дидактичного й роздавального матеріалу, посібників.
 - ✓ Ефективне використання бібліотечного апарата.
 - ✓ Використання активних і ігрових форм, оригінальність завдань.
 - ✓ Творчі педагогічні знахідки.
 - ✓ Використання освітнього Інтернет-середовища.
 - ✓ Володіння матеріалом, методикою проведення заходу.

- ✓ Професіоналізм і ерудиція бібліотекаря, доступність викладу матеріалу.
 - ✓ Педагогічний такт і комунікабельність у спілкуванні з учасниками, емоційна атмосфера.
 - ✓ Ступінь активності учасників при виконанні завдань, відповідей на запитання.
 - ✓ Відповідність змісту, інформативності й обсягу матеріалу освітньо-виховній програмі, віку, рівню підготовленості учасників.
11. Оформлення, наочність: *плакати, таблиці, ілюстрації, малюнки дітей, портрети, фотографії, табло, карти, тощо.*
 12. Устаткування, технічні засоби: *виставка творчих робіт, стіннівок, книг, стенд, екран, предмети меблів; аудіо, відео, комп'ютер, проектор, фотоапарат, мікрофон, реквізити, тощо.*
 13. Організація засвоєння отриманої інформації: *робота із книгою, слухання й запам'ятовування із застосуванням технічних засобів; індивідуальна, парна, групова, фронтальна робота.*
 14. Взаємозв'язок мети, змісту, форми, методів, приймань і результату.
 15. Підсумки. Чи досягнуто результату (мети). Відгуки учасників та глядачів про проведений захід.
 16. Самоаналіз. Виявлення результативності проведеного заходу (виявити вдалі й невдалі моменти). Ціль його – сприяти ефективності наступних заходів. Самоаналіз можна зробити за схемою аналізу заходу, але в дуже скороченій формі.

Результати оцінки ефективності заходи важливі для вдосконалювання його програми й для подальшого планування профорієнтаційної роботи в цілому. Ефективність окремого заходу значно зростає, якщо воно є логічним продовженням попередньої роботи. Тому так важливо вести системну профорієнтаційну роботу.

II. Участь профтехосвіти у реалізації Програми розвитку промислового туризму в місті Кривому Розі

Бабіч Тереса Станіславівна, методист
Криворізького міського методичного центру

Одним із завдань, направлених на реалізацію Стратегічного плану розвитку міста в напрямку створення умов для формування його позитивного іміджу, є розвиток промислового туризму.

Кривий Ріг – потужний промисловий центр, де є гірничопромислові, металургійні та інші об'єкти виробництва, які мають розгалужену структуру. Для Криворіжжя характерна також багата індустріальна спадщина, а саме: залізниця, гідротехнічні споруди, мости, фрагменти стародавніх гірничопромислових ландшафтів тощо. Місто має потужну базу для становлення та розвитку індустріального туризму до якої належить значна частка гірничопромислових об'єктів.

Індустріальний туризм має сприяти місцевому економічному розвитку, стимулювати ринкові відносини, активно впливати на розвиток суміжних галузей економіки, зайнятість населення, роботу з охорони пам'яток історії та культури, підвищення культурного рівня мешканців міста та регіону.

Саме розвиток індустріального туризму є одним із чинників, що може позитивно вплинути на туристичний імідж міста.

В 2013 році затверджена Програма розвитку промислового туризму в місті Кривому Розі на 2013 – 2015 роки (рішення Криворізької міської ради № 1680 від 30.01.2013р.)

Основною метою Програми є:

- здійснення заходів спрямованих на розвиток туристичної галузі;
- забезпечення умов для повноцінного розвитку промислового туризму;
- створення якісного туристичного продукту, здатного відобразити різноманіття індустріальної спадщини та максимально задовольнити потреби внутрішнього й міжнародного туризму.

Виконання Програми дасть змогу реалізувати індустріально – туристичний потенціал міста, сприятиме зростанню економічної активності, розвитку малого й середнього бізнесу, створенню робочих місць тощо.

Згідно з Програмою розвитку промислового туризму в місті Кривому Розі розроблені екскурсійні маршрути промислової тематики для різних категорій відвідувачів, в тому числі для учнів ЗОШ та студентів навчальних закладів міста.

Зокрема це:

1. Блок екскурсій працюючими підприємствами Кривого Рогу: ПАТ «Арселор Міттал Кривий Ріг», Рудник ім. Кирова (шахта «Артем №1»), Рудник ім. К. Лібкнехта (шахта «Родина»), Рудник ім. Дзержинського (шахта «Гігант - Глибока») тощо.
2. Історико–краєзнавчі музеї: Стежками старовинних Рудників; Георгіївська дзвіниця; Квітниковий годинник; Пам'ятник Козаку Рогу; Рудник Більшовик Садиба О.Поля.
3. Музей гірничої техніки.
4. Мінералогічний музей ДВНЗ «КНУ» тощо.

В рамках Піклувальної ради на базі Педагогічного інституту ДВНЗ «КНУ» проведено круглий стіл на тему: «Впровадження маршрутів індустріально – туристичної тематики в практику роботи освітніх закладів», де були поставлені завдання забезпечення умов розвитку промислового туризму, обговорено екскурсійні маршрути індустріально – промислової тематики в практику роботи навчальних закладів міста. На засіданні були укладені спільні угоди між ПТНЗ (ВНЗ) з Інститутом розвитку міста, історико–краєзнавчим музеєм, Криворізьким педінститутом по реалізації заходів Програми розвитку промислового туризму в місті.

Екскурсійні маршрути дають можливість учням, студентам ознайомитись з промисловими підприємствами, історією та трудовими традиціями, робітничими династіями. Учні шкіл мають можливість побачити підприємства міста, реально вникнути в суть професії гірника чи металурга, а відповідно, і зробити свій правильний вибір професії. Екскурсії, як правило супроводжуються детальними розповідями про історію підприємства, його продукцію, провідні професії і потребу в них. Учні оглядають: цехи підприємств, знайомляться з головними технологічними лініями виробництва, новою технікою, спостерігають за діяльністю робочих різних професій.

Цікаво проходять зустрічі з працівниками підприємств, учні мають змогу задати питання і отримати конкретну відповідь стосовно обраної на перспективу професії. Популяризувати найдовше у Європі місто покликана і 4–х годинна оглядова екскурсія «Кривий Ріг – місто руди і металу».

Криворізький професійний гірничо–металургійний ліцей став першим серед навчальних закладів профтехосвіти, хто організував для молоді подорож маршрутом названої екскурсії. Учні отримали інформацію про діючі та закриті підприємства

Кривбасу, про наявність велетенських проваль (біля рудників), яким немає аналогів у Європі, про історичну, економічну частину міста, його географічний центр (у районі шахти «Більшовик»), транспортну інфраструктуру тощо.

В Криворізькому навчально-виробничому центрі проліцензовано та здійснюється підготовка з професії "Агент з організації туризму". Навчальний заклад має змогу вирішувати питання не тільки з прийому учнів на навчання, а і забезпечення випускників першим робочим місцем.

В план "Місячника пропаганди робітничих професій" внесені екскурсійні маршрути таких ПТНЗ: Міжрегіональний центр підготовки та перепідготовки військовослужбовців; Центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів №1; Криворізький професійний гірничо-технологічний ліцей; Криворізький професійний транспортно-металургійний ліцей; Криворізький центр професійної освіти металургії та машинобудування.

ПТНЗ міста рекомендовано внести в плани профорієнтаційної роботи з ЗОШ проведення таких спільних екскурсій, що сприятимуть свідомому вибору професії.

III. Система профорієнтаційної роботи з батьками школярів в сільському регіоні

Мартиненко Альона Василівна, заступник директора з навчально-виховної роботи Апостолівського центру підготовки і перепідготовки робітничих кадрів

Важливу роль у виборі професії своєї дитини відіграють батьки. Робота з батьками школярів є важливою ланкою профорієнтаційної роботи. Апостолівський центр має великий перелік різновиду роботи з батьками школярів, такі як:

- Анкетування батьків та школярів, які проходять паралельно.
- Профорієнтаційні куточки для батьків у школах.
- Сумісна робота батьківських комітетів школи та центру.
- Профорієнтаційна просвіта.
- Профорієнтаційно-консультаційні термінали створені на базі нашого центру.
- День відкритих дверей.

Першим кроком нашої роботи з батьками школярів є анкетування школярів та їх батьків, які проходять паралельно в три етапи. Анкети створено нашими методичними комісіями з метою відстеження співпадання думок батьків та їх дітей щодо вибору майбутньої професії.

Аналізуючи анкетування на початку навчального року, ми спостерігаємо, що думка батьків та думка їх дітей щодо вибору професії дуже відрізняються, приблизно до 70%.

Анкетування після першого семестру показує, що цей відсоток скорочується до 58%.

Наприкінці навчального року, аналізуючи анкету, ми бачимо чудовий результат: думка батьків і дітей співпадає майже на 80%.

За результатами такого анкетування складається моніторинг. Після аналізу таких анкет спостерігаємо динаміку росту взаєморозуміння батьків та дітей, але ні в якому разі це не повинно бути насильним нав'язуванням батьківської думки. Профорієнтатор має уяву на скільки батьків цікавить думка дитини у виборі майбутньої професії, а саме з питань:

1. Чи цікавить батьків власна думка дитини у виборі професії.
2. Чи цікавить дітей думка їх батьків у виборі професії.
3. З якого боку батьки бачать вибір професії своєї дитини з морального задоволення чи з матеріального блага?
4. Вихід із ситуації коли думка батьків не співпадає з думкою дитини.

Для інформаційного забезпечення у кожній школі регіону створено професійний куточок для батьків школярів, в якому висвітлюється інформація:

- про ситуацію на ринку праці в регіоні;
- про професії, яким навчають в професійно-технічному закладі;
- про підприємства - роботодавців регіону;
- про перспективи кар'єрного зростання;
- поради батькам, щодо уникнення помилок при виборі професії їх дітьми.

Спостерігаємо зростання зацікавленості батьків у допомозі з вибором професії своєї дитини.

Дуже важливою профорієнтаційною ланкою у роботі з батьками є сумісна робота батьківських комітетів школи та Апостолівського центру підготовки та перепідготовки робітничих кадрів. На початку року на засіданнях батьківських комітетів обговорюється і затверджується сумісний план роботи ЗОСШ та АЦППРК. Протягом цього року школярі і учні центру провели ряд сумісних заходів – це гра «Клубу Винахідливих і Кмітливих», ярмарки професій, спортивні змагання, вечори відпочинку, концерти. Батьки надають не тільки матеріальну допомогу у проведенні цих заходів, але й допомагають у написанні сценаріїв, надають живий музичний супровід свят та разом із дітьми беруть участь як члени спортивних команд та КВК. У травні проведено турпохід школярів та учнів центру з їх батьками по мальовничим містам Апостолівщини, а саме до Токівського кар'єру, який є не тільки історичною пам'яткою нашого району, а й придатний для змагань з альпінізму. Батьки стали ініціаторами навчання базовим навикам альпінізму своїх дітей.

В результаті маємо підняття рейтингу навчального закладу та робітничої професії. Це є наочна реклама навчального закладу.

Не зважаючи на сільську місцевість, після опитування батьків учнів шкіл району з питання наявності вдома комп'ютера та підключення його до Інтернету, ми з'ясували, що 70% сімей мають таку можливість. Тому було сплановано і впроваджено роботу професійно-консультаційних терміналів, які діють на базі Апостолівського центру та надають професійну інформацію батькам та школярам в усній формі, в наочній (стенди, плакати, діючі моделі виготовлені власноруч нашими учнями), а також інформацію в телефонному режимі, на сайті навчального закладу, а ще й у режимі відео консультацій. Профорієнтатор надає інформацію он-лайн. Батьки, які не мають змоги прийти в навчальний заклад за браком вільного часу, із задоволенням отримують інформацію у телефонному режимі та в режимі он-лайн. Регулярно спостерігається збільшення відвідувачів нашого сайту.

Профорієнтаційна просвіта відіграє дуже важливу роль у нашій роботі з батьками. Це проведення нетрадиційних батьківських зборів з батьками школярів. Так проведення майстер-класів з професії кухар користується великим успіхом. Карвінг, який може використовуватися для оригінального сервірування святкового родинного столу. Наприклад, у цьому році напередодні новорічних свят наші профорієнтатори та учні

центру дали майстер-клас з виготовлення новорічної ялинки з пряничного тіста та карвінгу, виробами з якого можна прикрасити родинний стіл.

Батьків зацікавила комп'ютерна програма *Sony Vegas*, яка застосовується при створенні відео ефектів. Учні з професії оператор комп'ютерного набору показали майстер-клас з цієї програми для батьків школярів на навчили їх працювати. І тепер кожен з них може створювати кінофільми власного виготовлення до будь якої родинної події.

Інтерес батьків підвищується, коли на зборах виступають родинні династії та наші випускники, які досягли кар'єрного зростання. Вже започатковано книгу родинних династій. Ініціаторами цієї книги стали батьки, а ініціаторами книги кар'єрного зростання стали учні. Ці зустрічі набули форми неформального спілкування.

Ми бачимо, як зростає інтерес батьків до прорекламованих професій. Багато батьків змінили своє ставлення до робітничих професій і до вибору їх дітей.

Хочеться відзначити День відкритих дверей. Вже третій рік поспіль День відкритих дверей ми плануємо та проводимо за допомогою не тільки батьків наших учнів, а й батьків школярів. Це матеріальна та творча допомога, транспортне забезпечення, живий музичний супровід. В травні проведено флеш-моб, в якому взяли участь учні центру, школярі, викладачі центру і батьки.

Як результат, ми простежуємо зближення поколінь, прояв довіри між батьками та дітьми. За результатами роботи з батьками бачимо перспективу зросту більш професійної профорієнтаційної роботи.

VI. Створення сприятливих умов вибору професії з урахуванням стану фізичної підготовки підлітка

Мараховський Юрій Петрович, керівник фізкультури Криворізького професійного гірничо-металургійного ліцею

Важливим аспектом в роботі Криворізького професійного гірничо-металургійного ліцею є профорієнтація.

Профорієнтаційна робота ліцею здійснюється з врахуванням органічного зв'язку між вибором майбутньої професії учнями та умінням спрямувати його до вибору необхідної рухової активності. Дана робота планується створеним в ліцеї структурним підрозділом, який розробляє єдину цільову програму цього процесу з урахуванням творчого досвіду навчального закладу.

До цього підрозділу входить і бригада з керівника фізичного виховання і викладача фізичної культури. Мета нашого підрозділу – провести профорієнтаційну роботу серед школярів за допомогою спільних спортивних заходів, свят, показових виступів, туристичних походів.

Спортивний підрозділ здійснює профорієнтацію, профдіагностику, профпропаганду і профагітацію на виявлення інтересів і здібностей особистості учня не тільки до тієї чи іншої професії, а й до того чи іншого виду спорту та художньої творчості, створюючи умови до вибору здорового способу життя.

Знайомство з нашим закладом відбувається ще до вступу у ліцей через секції з гирьового спорту, пауерліфтингу, фітнесу, гуртка гирьового жонглювання «Козацька розвага». Учні шкіл району та міста мають змогу займатися в цих секціях.

В умовах жорсткої конкуренції (в нашому районі – це чотири ПТНЗ, три з яких розташовані в радіусі кілометр) кожен навчальний заклад прагне показати себе з найкращої сторони, тому найвдаліші спортивні заходи, спортивні свята, показові виступи спортсменів, гурту гирьового жонглювання «Козацька розвага» рекламуються за допомогою нашого сайту, в контакті «Група КППГМЛ», найбільш успішні виступи на ТРК «Рудана».

У дні відкритих дверей разом з ознайомленням учнів з професіями обов'язково презентуємо роботу спортивних секцій та творчих гуртків.

Такий підхід до профорієнтаційної роботи дає змогу набрати більш якісний склад учнів, які обирають спорт, здоровий спосіб життя. Такі учні в майбутньому стають більш конкурентоспроможні в тяжких умовах праці в гірничо-металургійній галузі.

Віртуальний профорієнтаційний гід

Скрипник Каріна Леонідівна, майстер
виробничого навчання Томаківського
професійного аграрного ліцею

В останні роки відбулись суттєві зміни в суспільно-економічному житті України. Зміна пріоритетів, перехід до ринкових відносин, виникнення ринку праці вимагають нової концепції профорієнтації, як невід'ємної ланки системи відтворення трудових ресурсів. Все це є передумовами розробки нового підходу до функціонування системи профорієнтації. Зміни в суспільстві в оглядах на професію, орієнтація на «вигідні» спеціальності може спричинити вплив молоді з провідних галузей промисловості, науки, культури. А тому профорієнтаційна робота потребує негайного пошуку нових форм і методів. Такі традиційні методи, як бесіди, лекції, буклети та навіть презентації, на нашу думку, вже поступово себе вичерпують. Саме для покращення профорієнтаційної роботи на базі нашого навчального закладу розроблено інноваційний «Віртуальний профорієнтаційний гід»

Вважаємо, що такий мультимедійний засіб збільшить рівень зацікавленості нашим навчальним закладом серед випускників шкіл, дозволить абітурієнтам в повній мірі відчувати атмосферу нашого навчального закладу.

Основні напрямки його роботи:

- ефективність проведення профорієнтаційної роботи з потенційними абітурієнтами при виїздах в школи ;
- активне формування у студентів уявлень про наш навчальний заклад, його атмосферу.

Мета:

- створити «Віртуальний гід», який стане ефективним помічником в профорієнтації молоді;
- пропаганда за допомогою «Віртуального гіда» навчального закладу та спеціальностей, за якими ведеться навчання в ліцеї;
- надати уявлення про навчальний заклад для абітурієнтів, які знаходяться за межами району та не мають можливості відвідати наші Дні відкритих дверей.

Очікувані результати:

Створення «Віртуального профорієнтаційного гіда» дасть можливість закладу отримати додатковий новітній ресурс для удосконалення профорієнтаційної роботи

Описова частина

«Віртуальний профорієнтаційний гід» - це новітня технологія для професійної орієнтації потенційного абітурієнта, надання широкого уявлення про сам навчальний заклад, можливість продемонструвати атмосферу уроків та ін.

Дана розробка створена засобами Microsoft Publisher, та працює завдяки створеними посиланнями на потрібний розділ (по принципу нагадує роботу з Html сторінкою). «Віртуальний профорієнтаційний гід» відкривається в браузері Google Chrome (для коректної роботи доступ до мережі *Internet* не обов'язковий).

В системі «Віртуальний профорієнтаційний гід» функціонують чотири розділи:

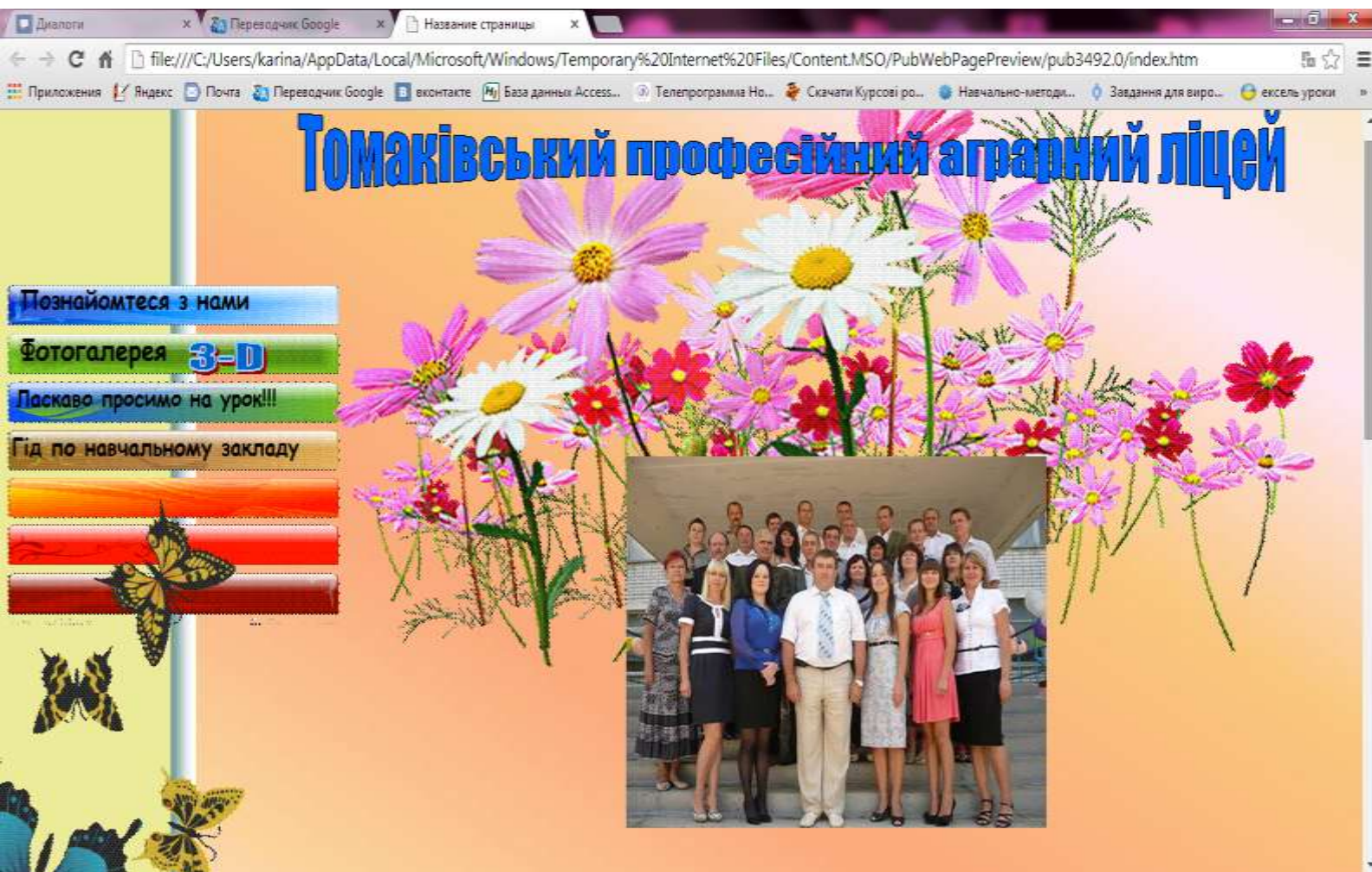
1. **«Познайомтеся з нами».** В цьому розділі розміщується коротка історична довідка та відеоролик з інформацією профорієнтаційного характеру.

2. **«Фотогалерея 3 D».** В цьому розділі представлені фото навчального корпусу та кабінетів, їдальні, музею та ін., в форматі панорамної зйомки (об'ємні фото).

3. **«Ласкаво просимо на урок».** В даному розділі представлені фрагменти уроків загальноосвітніх дисциплін, профтехциклу, виробничого навчання.

4. **Віртуальний гід з екскурсією по навчальних кабінетах.** В даному розділі представлена збірка відео про навчальні кабінети навчального закладу, що супроводжується аудіо.

Висновок: «Віртуальний профорієнтаційний гід» буде надійним помічником при проведенні профорієнтаційних заходів в школах, та значно розширить уявлення про наш навчальний заклад а також полегшить роботу самого профорієнтатора!!!

Інноваційні підходи до профорієнтаційної роботи бібліотекаря

*Шрамко Людмила Миколаївна,
бібліотекар Інгулецького професійного ліцею*

*Життя – це ряд зусиль,
Ми бачимо мету,
Але не завжди бачимо дорогу.*

В. Шкловський.

Одним із найважливіших кроків у житті людини є вибір професії. Адже займатися тим, що тебе цікавить, приносить радість – одна з найважливіших умов відчуття життєвої повноцінності. Вибір навчального закладу, а згодом професії, значною мірою впливає на все наступне життя людини. Тут не можна покладатись на випадковість, квапитися. Необхідне найсерйозніше ставлення до цієї проблеми як батьків так і особисто кожної молодої людини.

Набагато простіше щодо цього було нашим попередникам. Майбутню професію успадковували від своїх батьків, та дідів. З давніх–давендо нас дійшли відомості про те, як відбувався обряд вибору професій юним спартанцям. Малюка заводили до кімнати, де були розкладені різні предмети. Якщо він підходив до меча чи кольчуги – відтак виростав з нього воїн, торкався тканини – шитиме одяг, зупинився біля посуду – майбутній кухар і т.д. Виходячи з цього, і готували дитину до самостійного життя, визначали професію у дорослому житті. Звичайно, подібний метод професійного відбору з погляду сучасної людини більш як наївний, але раціональне зерно у цьому є.

До питання вибору професії людина повертається інколи не раз. Уперше воно постає перед школярем після закінчення 9–го класу, а потім - після закінчення 11–го класу. І краще визначитись з вибором професії заздалегідь, а не перед дверима приймальної комісії. Тому варто якомога більше дізнатись про майбутню спеціальність. Щоб дійти правильного рішення, треба бути добре проінформованим і бібліотекар навчального закладу в цьому плані повинен проводити значну роботу. Бібліотекар виявляє ініціативу і шукає належну інформацію. Зібрані матеріали аналізуються, систематизуються і на їх основі і складається уявлення про майбутню професію.

Сьогодні профорієнтації учнів, зростанню престижу робітника в суспільстві необхідно приділяти велику увагу.

В Державному навчальному закладі «Інгулецький професійний ліцей» професійно-орієнтаційна робота – це цілорічний безперервний процес, який розпочинається з аналізу профорієнтаційної роботи за попередній навчальний рік, моніторингу соціального середовища ринку праці, контингенту учнів ліцею, видання управлінських рішень щодо форм, методів та напрямків роботи та реалізація цих заходів.

Бібліотека професійного ліцею є складовою частиною системи навчально–виховної роботи по формуванню спрямованості учнів шкіл на майбутній професійний успіх. Здійснювана в бібліотеці цілеспрямована робота з професійної орієнтації учнів проводиться разом з педагогічним колективом, насамперед з класними керівниками, з залученням батьківського комітету, учнівської ради, читацького активу бібліотеки.

У змісті виховної роботи сплановані і проведені наступні заходи:

Організація інформаційного середовища, що включає друк матеріалів з профорієнтації в учнівській газеті, оформлення листівок, буклетів, проспектів, слайдів,

плакатів, виготовлення тюнінгу на чашках, блокнотах, календарів з рекламними малюнками, та оформлення «Куточка профорієнтації».

Такий «Куточок профорієнтації» оформлений і в бібліотеці ліцею. Це спеціально відведене місце, де зібраний весь матеріал, який використовується в профорієнтаційній роботі: література, присвячена професіям, плакати, буклети, листівки, календарі з рекламними малюнками, довідково-бібліографічний апарат – картотека «100 професій Дніпропетровщини», краєзнавча картотека (розділ «Почесні професії міста»), інформаційні списки літератури «Професію я обираю сам», книжкова виставка – реклама «Ярмарок професій», що складається з розділів: «Кермо в надійні руки», «Дуга зустрінеться з металом», «Штукатур – творець, маляр – митець», «Хороший кухар лікаря вартий». Виставка знайомить з сучасними технологіями цих професій, з видатними представниками робітничих професій міста і області та оздоблена макетами і муляжами кулінарних виробів, зробленими активом бібліотеки і активом гуртожитку. В кутку профорієнтації проводяться огляди книг, прес – діалоги для учнів та викладачів і майстрів виробничого навчання, такі, як «Наш успіх – успіх України», зустрічі «За круглим столом» з випускниками ліцею, які досягли певних успіхів у своїй професії, поетичні години, під час яких учні – члени літературно-мистецького гуртка «Мрія», що працює в бібліотеці, декламують свої вірші про свою обрану професію. Секція гуртка «Юнкори» здійснюють підбір в бібліотеці матеріалу та друк матеріалу у ліцейській газеті «Учнівський вісник». Джерелами інформації є довідково-бібліографічний апарат бібліотеки, періодичні видання, та Інтернет ресурси. Мета «Кутка профорієнтації» - постійно тримати проблему професійної орієнтації в полі зору учнів, а також викладачів, майстрів виробничого навчання.

Бібліотека професійного ліцею обслуговує дві групи читачів: учнів і викладачів та майстрів виробничого навчання. Виходячи з цього, основними функціями бібліотеки є: допомогти учням в оволодінні загальними і професійними знаннями та професійної адаптації; допомогти викладачам і майстрам виробничого навчання в організації навчально-виховного процесу. Реалізуються ці функції через: по-перше, забезпечення підручниками та навчальними посібниками із спец предметів (збереження та комплектування фонду підручників), по – друге, популяризацію книги і керівництво її читанням. Досягнути комплексного підходу до розкриття проблеми профорієнтації можна лише використовуючи широке коло літератури. Тому при організації книжкової виставки, використовую не тільки спеціальну профорієнтаційну, але і на наукову, філософську, художню літературу.

Популяризація професій через книгу здійснюється під час проведення масових заходів, виховних годин, часів цікавих повідомлень. Перш за все тут допомога бібліотекаря класним керівникам в розробці сценаріїв заходу, в підготовці атрибутики та костюмів, в використанні мультимедійних комп'ютерних презентацій, в залученні читацького активу та творчого гуртка.

Так в бібліотеці проведено КВК «Золотим вклоняємось рукам», конкурс «Розумники і розумниці». В навчальних кабінетах постійно організовуються книжкові виставки під час проведення тижнів і декад пропаганди робітничих професій.

Учні із сформованим інтересом до читання, як правило ідуть до бібліотеки. Їхнє читання набуває спрямованості. Значна частина найбільш спрямованих учнів пов'язують із цим інтересом свою майбутню професію.

Бібліотекарем та читацьким активом бібліотеки було проведено соціологічне дослідження «Роль читання в духовному та професійному становленні молодого людини».

Охоплені учні ліцею, учні старших класів загальноосвітніх шкіл, батьки. Досліджувались такі основні аспекти: вплив читання та орієнтування в інформаційному просторі на розвиток розумових здібностей, на духовні якості, та на вибір майбутньої професії. Результати дослідження показали, що учень, який орієнтується в інформаційному просторі, схильний до самовизначення, до виявлення і розвитку здібностей, до формування мотивів вибору професії, моральних та інших якостей.

Співпраця з районною службою зайнятості – є важливим розділом профорієнтаційної роботи. Перш за все це інформація про професії, які сьогодні актуальні на ринку праці.

Бібліотечний вісник «Актуальні професії» постійно інформує учнів та батьків.

Проведення екскурсій на підприємства (такий напрям профорієнтаційної роботи вимагає від педагога значної попередньої підготовчої роботи інформаційного характеру, який зможе забезпечити центр зайнятості).

Спільно з районним центром зайнятості проведено «Марафон актуальних професій». Марафон включав в себе екскурсії по виробничих майстернях ліцею, презентацію професій майстрами виробничого навчання, виставку – рекламу «Вибір професії у вашому житті», де учні шкіл мали змогу переглянути експонати діючих моделей, електронні посібники, розробки уроків виробничого навчання, а також вироби народно – прикладного мистецтва. В марафоні брали участь методист відділу освіти виконкому Інгулецької в місті ради, роботодавці, працівники районного центру зайнятості, батьки учнів, випускники, вчителі шкіл та шкільні бібліотекарі.

Одним з напрямків профорієнтаційної роботи бібліотеки - це соціальне партнерство з шкільними бібліотеками та масовими бібліотеками для дітей та юнацтва та позашкільними закладами з метою широкої популяризації діяльності ліцею серед населення району. (В цих бібліотеках розміщений постійно діючий інформаційний вісник « Бібліотека професійного ліцею інформує», «Старшокласнику на замітку». Ефективною формою спілкування з старшокласниками шкіл є « Скринька корисних порад, що розміщена в шкільних бібліотеках. На листівках учні пишуть свої запитання, а я даю відповідь та поради стосовно вибору професії.

При проведенні в бібліотеці ліцею масового заходу по формуванню у молоді позитивної мотивації на здоровий спосіб життя «Мозаїка здоров'я», де презентувалася професія кухаря, були залучені учасники : члени спортивної секції Палацу спорту, учениці музичної школи, театр ляльок Будинку дитячої творчості. Захід став своєрідною рекламою діяльності бібліотеки ліцею, та популяризація професій.

В ліцеї проводяться конкурси фахової майстерності серед учнів ліцею, на які запрошуються учні випускних класів, робочі династії, роботодавці та випускники ліцею. Бібліотека є центром інформації для підбору матеріалу для учнівських рефератів, творчих робіт, для створення учнівських презентацій, презентацій професій і кабінетів майстрами виробничого навчання, та створення творчих проектів. Наприклад «Презентація кабінету будівельників», «Становлення професії кухар», «Професія зварник». А також для методичних комісій для випуску «Методичних вісників»: «Автомобільний транспорт», «Кухар – кондитер», «Будівництво – це рук людських і мозку дивний світ», «Зварники та електрослюсарі», на консультативних заняттях, що проходять в бібліотеці ліцею проводяться інформаційні огляди «Інновації в ПТО» і створена така картотека, проходять консультації по створенню творчих проектів «Ми проектуємо майбутнє», опрацьовуються інформаційні збірники «Інноваційні технології навчання», «Дніпропетровщина – регіон ідей».

Бібліотекар сприяє, щоб стали традиційними години спілкування «Поділися досвідом», під час яких досвідчені фахівці могли б вивчати вітчизняний та світовий досвід з питань соціально-професійної адаптації випускників ПТНЗ в умовах сучасного виробництва, професійної адаптації особистості в процесі вивчення навчальних предметів, так і ділитися досвідом з молодими спеціалістами: викладачами і майстрами виробничого навчання.

В ліцеї створена електронна реклама по кожній професії, яка включає в себе історію виникнення професії, вимоги до неї, новітні технології професії: «Кухар – кондитер», «Електрослюсар», «Електрогазозварник», «Моя професія – моя гордість», «Будівельна галузь», «Популярна енциклопедія робітничих професій», «Маляр – штукатур». Джерелами інформації є фахові періодичні видання «Зварник», «Автомайстер», «Електротехніка та електромеханіка», «Цар – кулінар», «Будівництво», методичні видання «ПТО», «Педагогічна майстерня», навчально-методичні посібники та ресурси Інтернету.

В бібліотеці ліцею створено інформаційно-методичний банк даних з профтехциклу: «Зварна справа», «Слюсарна справа», «Креслення»; електронні навчальні посібники: «Відеокерівництво з ремонту автомобіля», «Загальний курс обробки металів», «Допуски, посадки та технічні вимірювання», проект «Формування банку даних бібліотеки ПТНЗ для методистів ПТНЗ» (переможець Всеукраїнського огляду-конкурсу «Роль бібліотеки ПТНЗ у формуванні професійної компетентності робітничих кадрів», нагороджена Дипломом 1-го ступеня Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України).

Створено умови для розвитку творчості обдарованих учнів ліцею, які об'єдналися в творчі гуртки та групи за інтересом. Результатом є розробка обдарованими учнями діючих моделей з професій: електрогазозварник, кухар, слюсар з ремонту автомобіля, водій категорії «С», маляр–штукатур. Ці моделі використовуються на різних виставках і є своєрідною рекламою нашого навчального закладу.

В бібліотеці працює літературно–мистецький гурток «Мрія» народознавчого і краєзнавчого напрямку. Члени гуртка вивчають і досліджують не тільки історію, а й трудову славу і традиції краю, на виховних годинах знайомлять однолітків з історико-публіцистичними виданнями присвячених розвитку підприємств міста, ними створена тематична папка «Естафета пам'яті», присвячена 80-річчю, Дніпропетровщини, організовуються зустрічі з представниками робітничих професій і це є задатком на перспективу створення книги пам'яті про видатних людей робітничих професій та наших випускників, що досягли певних успіхів в своїй професії.

Весь педагогічний колектив ліцею активно включається в роботу по проведенню місячників пропаганди робітничих професій, під час яких здійснюються відвідування шкіл району та виїзди в сільські школи області і інших областей з демонстрацією відеороликів діяльності професійного ліцею. А також використовуються засоби масової інформації: газети «Червоний гірник», «Під знаком руди і металу», «Інгулецький вісник» і Інтернету – на сайт професійного ліцею викладається інформація про роботу ліцею, бібліотеки ліцею, відеоролики і відео презентації.

Сплановано заходи по створенню іміджу навчального закладу: удосконаленню матеріально–технічної бази ліцею і бібліотеки як інформаційного центру, поліпшення умов проживання учнів в гуртожитку, психологічні стосунки між педагогічним і учнівським колективом, оформлення та підготовка приміщення приймальної комісії, робота якої є складовою іміджу навчального закладу. Вона оснащена рекламними

стендами, в приймальній комісії працюють досвідчені викладачі, майстри виробничого навчання, які надають консультації з питань отримання робітничих професій. Практичний психолог проводить тестування на виявлення достатньої мотивації та природної схильності до обраної професії, надає професійну консультацію.

В бібліотеці оформлений куточок «Психологічні уроки», в якому розміщені новини з журналу «Психолог» та «Психологія» на допомогу практичному психологу.

Отже, основними формами і методами профорієнтаційної роботи професійного ліцею є:

- День відкритих дверей з проведенням інформаційних консультацій, зустрічей учнів загальноосвітніх шкіл з працівниками і учнями ліцею, екскурсії в навчально-виробничі майстерні, кухні-лабораторії;

- декади професій, що включають конкурси за професіями, вікторини та змагання, виставки-продажі;

- місячник профорієнтаційних заходів на тему «Професії, які пропонуємо», виставки технічної творчості, виступ агітбригади, спортивні змагання між командами ЗОШ і ліцею;

- спільна робота районного центру зайнятості і ліцею в формі круглого столу, ярмарку, марафону, засобів пошуку вакантних місць по професіям;

- співпраця зі ЗМІ;

- іміджева діяльність;

Бібліотека навчального закладу є невід'ємною складовою частиною навчально-виховної роботи, центром інформації, можна сказати її мозком. І це дуже важливо і відповідально. Бібліотекарю необхідно постійно самовдосконалюватись, враховуючи недоліки, шукати нові форми роботи.

Працюючи на перспективу, плануємо створення в бібліотеці електронного архіву всіх матеріалів, наробок як педагогів так і учнівських, щоб залишити і зберегти той накопичений роками досвід для майбутніх учнів, викладачів, майстрів виробничого навчання, бібліотекарів для вивчення, впровадження в роботу і для історії ДНЗ «Інгулецький професійний ліцей».

Проведення мостів співдружності між учнівською молоддю загальноосвітніх, професійно-технічних, вищих навчальних закладів та молодими робітниками

Кузь Тамара Григорівна, заступник директора з навчально-виховної роботи Дніпропетровського центру профтехосвіти туристичного сервісу

У Дніпропетровському центрі профтехосвіти туристичного сервісу у 2013 – 2014 н. р. з метою пошуку, відбору та залучення учнівської молоді для навчання робітничим професіям організовано «Центр професійної орієнтації».

Головні завдання Центру:

- організація агітаційно-роз'яснювальної роботи для учнів загальноосвітніх навчальних закладах (починаючи з раннього періоду, 5-6-х і до 11-х класів середніх загальноосвітніх шкіл) ;

- організація агітаційно-роз'яснювальної роботи у вищих навчальних закладах для отримання другої робітничої професії;

- рекламно-інформаційна діяльність із засобами масової інформації;

- участь у виставках, конкурсах, ярмарках, презентаціях;

- проведення Днів відкритих дверей та Днів закладу;
- керівництво, координація, методична та практична допомога у проведенні профорієнтації у школах;
- проведення рекламної компанії у періодичних виданнях (газети «Джерело», «Зоря»; журнал «Абітурієнт», на телебаченні (51 канал, 27 та 34);
- організація та проведення профорієнтації, а також професійної підготовки й перепідготовки незайнятого населення.

У «Центрі професійної орієнтації» проводиться агітаційно-інформаційна робота серед вступників та їх батьків: надається інформація про навчальний заклад, правила прийому та програми вступних випробувань. Вступники забезпечуються рекламно-інформаційною продукцією, навчально-методичною літературою; надаються щоденні консультації щодо умов вступу і професій. У його роботі участь бере психолог закладу, яка веде розмову з абітурієнтом, проводить тестування, підтверджує вибір молоді особи або радить ту професію обрати, для якої в неї є задатки.

Щорічно, з лютого по травень місяць включно, у закладі проводяться підготовчі до вступу курси з предметів, які обирають майбутні учні закладу. До розкладу долучено й заняття з психологом. Заняття проводяться щосуботи для учнів з різної місцевості проживання.

Для надання послуг у межах нашого Центру, створення інформаційно-методичної та матеріальної бази, що забезпечить його діяльність, передбачено 3 бригади з числа викладачів та майстрів виробничого навчання, роботу яких розподілено по модулях:

- Розповсюдження друкованої реклами серед учнів шкіл міста, району, області;
- виїзд профорієнтаційних бригад, рекламування навчального закладу, консультування учнів шкіл щодо широкого кола робітничих професій, збір інформації про бажаючих отримати ту чи іншу професію;
- підготовка та виступи агітбригади з числа учнівського самоврядування;
- підготовка та виступи агітбригади зі складу викладачів протехциклу та майстрів виробничого навчання;
- підготовка та проведення майстер-класів (виїзних та стаціонарних);
- підготовка, організація, проведення Днів відкритих дверей;
- підготовка, організація, проведення Днів закладу;
- індивідуальне консультування психолога щодо профорієнтації;
- ігри та тренінги для учнів шкіл підготовчих курсів;
- організація та проведення декади з профорієнтації “Вибери свою професію”;
- масові форми - вечори, зустрічі, конференції, конкурси, клуби, виставки, олімпіади.

Кожну другу середу місяця о 13.00 та о 15.00 проводяться Дні відкритих дверей. У квітні та травні такі Дні відбуваються двічі на місяць.

Завдяки тісним стосункам з районними центрами зайнятості два рази на рік у стінах будинків культури організовуються дні закладу, що надає можливість охопити від 700 до 800 осіб учнівської молоді.

Систематично поновлюються договори про співробітництво з навчальними закладами, а також укладаються нові договори. Усього на 15.02.2014 р. навчальний заклад має 93 договори про співпрацю із загальноосвітніми навчальними закладами.

Працівники «Центру професійної орієнтації» беруть участь у засіданнях шкільних батьківських зборів, консультують, проводять для них майстер – класи учні нашого закладу. Окрім того, зв'язок зі школами, роз'яснювальну роботу щодо популяризації робітничої професії, вони проводять і через інститут післядипломного навчання. З 2013 року тричі на рік для викладачів, заступників директорів та директорів, які проходять перепідготовку, організовують виставку – продаж та залучають до спостереження та участі у майстер – класі педагогів – курсантів.

Профорієнтатори у 2012-2013 та 2013-2014 н. р. виїздили безпосередньо до навчальних закладів області, де проводили профорієнтаційні заходи, надавали рекламну продукцію. Це були різноманітні паперові варіанти, диски з короткометражними фільмами про професії закладу, окремий фільм учнівського самоврядування про життя та діяльність учнів, презентація навчального закладу. Ефективним виявився диск – дискотека. Це подарунок для шкільного диск жокея із записами популярних мелодій, де ненав'язливо у декількох місцях звучить запрошення до навчання в нашому закладі. На 15.02.2014 р. вже охоплено такою роботою 133 школи міста Дніпропетровська.

Одна з форм профорієнтаційної роботи у 2013-2014 н. р. є відправка листів до шкіл районів області, у яких надано паперові рекламні–інформаційні матеріали. Таких листів розіслано 572. Не меншого ефекту надають і елементарні дії – вітання педагогічних колективи шкіл, з якими Центр веде співпрацю, зі святами та подяка за порозуміння у виконанні спільної справи.

Упродовж уже трьох років Дніпропетровським факультетом Київського національного університету культури і мистецтва та Дніпропетровським індустріально-педагогічним технікумом проводиться попереднє тестування для учнів центру за підсумками якого найуспішнішим надається сертифікат, який є перевагою при вступі на навчання в дані ВНЗ для їх зарахування на 2 курс навчання. Ця форма співпраці успішно використовується у профорієнтаційній роботі.

Учнівське самоврядування центру спільно з молодіжною радою Дніпропетровського факультету Київського національного університету культури та мистецтва прийняли участь у мосту співдружності «Відверта розмова про робітничу професію». Обговорювались питання:

- що таке робітнича професія,
- що відбувається сьогодні з нею,
- проблеми випускника та його професійного росту,
- майбутнє робітничої професії, її плюси й мінуси,
- роль у малому та середньому бізнесі,
- питання заробітної плати робітника.

Обов'язковим у проведенні такого заходу є практична частина. Її провели для студентів ВНЗ викладачі профтехциклу, майстри виробничого навчання та самі учні. Приємним є той факт, що студентів захоплює процес виконання роботи. Зокрема, у майстерні «Флористів» напередодні Нового року виготовляли новорічний топіарі, у майстерні «Квітників» - новорічний вінок та подарункову рукавичку до дня Святого Миколая для малюків багатопрофільного навчально–реабілітаційного центру №9 «ДОР», а в майстерні «Кондитерів» - прикрашали тістечка з кондитерського мішка, які успішно продавалися для усіх бажаючих. Виготовлена продукція власноруч стала справжньою перемогою.

Моніторинг дослідження підвищення педагогічної освіти працівниками ДПТНЗ «ДЦППРКТС»

Моніторинг дослідження підвищення педагогічної освіти працівниками ДПТНЗ «ДЦППРКТС»

Моніторинг дослідження випускників ДПТНЗ «ДЦППРКТС» в отриманні вищої освіти

Співпраця із ЗНЗ та ВНЗ, рекламування робітничої професії має далеке відлуння. Результатом клопіткої профорієнтаційної роботи являється протягом останніх трьох років виконання державного замовлення навчальним закладом у повному обсязі.

Спільна розмова

Екскурсія по закладу

Запровадження різних форм профорієнтаційної роботи педагогічним колективом навчального закладу

1. Формування в молодших школярів ціннісного ставлення до праці, розуміння її ролі в житті людини й суспільства; розвиток інтересу до навчально-пізнавальної діяльності. Майстер-клас для малюків 1-4 класів біля торгового комплексу «Пасаж».

2. Розвиток у школярів 5-7 класів особистісного змісту в набутті пізнавального досвіду й інтересу до професійної діяльності. За домовленістю із адміністрацією ЗОШ №14 «Квітникарі. Декоратори вітрин» разом з майстром виробничого навчання Коваленко Л.М. та учнями цієї школи розробили проект «Ландшафт» і протягом літа 2013 року доглядали за квітами на клумбах. Учні навчального Центру з учнями ЗОШ №14 доглядають клумби школи.

3. Листування зі школами області

У період з 13.01. 2014 р. відправлено школам області з рекламою навчального Центру та запрошенням на навчання 538 листів.

4. Співпраця з інститутом післядипломного навчання м. Дніпропетровська

Протягом 2012-2013 та 2013-2014 навчальних років за сприяння директора навчального закладу Войтович Н.В. профорієнтатори навчального закладу та агітбригада учнівського колективу співпрацювали з інститутом післядипломного навчання м. Дніпропетровська . У період початку навчання нового набору викладачів, заступників директорів педагоги та учні проводили майстер-класи, виступали з доповідями щодо історії розвитку навчального закладу, професій, яким ми навчаємо молодь та демонстрували виступ агітбригади зі складу учнів. З метою виконання державного замовлення такі заходи надають нам можливості через педагогів шкіл області рекламувати заклад шляхом агітації та розповсюдження друкованої реклами.

Доповідач профорієнтатор Біднова Н.І.

Виступ агітбригади в Дніпропетровському обласному інституті післядипломного навчання

Профорієнтаційна робота – це цілеспрямований і досить клопіткий процес, який не повинен мати ніяких хибних кроків, від цієї роботи залежить майбутнє молоді. А значить і її благополуччя – психологічного, соціального, матеріального, морального. Молодь повинна жити, працювати та відпочивати із задоволенням.